

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก (2) การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิก (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิก ประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุดในอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่จดทะเบียนเป็นเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดตามโครงการ GAP จำนวน 137 ราย โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการศึกษสรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพทางสังคมของสมาชิก สมาชิกสองในสามเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 47.39 ปี และสมาชิกเกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกเกือบสามในสี่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร สมาชิกมีประสบการณ์ในการผลิตมังคุดเฉลี่ย 21.45 ปี สมาชิกทั้งหมดได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการผลิตมังคุดจากการฝึกอบรมหรือดูงาน

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก สมาชิกมีการใช้แรงงานในการผลิตมังคุดเฉลี่ย 2.06 ราย มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ย 23.00 ไร่ เป็นพื้นที่ผลิตมังคุดเฉลี่ย 13.31 ไร่ และเป็นพื้นที่ผลิตมังคุด GAP ทั้งหมด สมาชิกสามในห้าใช้เงินทุนของตนเองในการผลิตมังคุด สมาชิกมีค่าใช้จ่ายในการผลิตมังคุดโดยเฉลี่ย 64,635.04 บาทต่อปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 5,198.65 บาทต่อไร่ ในปี 2549 มีการจำหน่ายมังคุดโดยเฉลี่ย 6,230.66 กิโลกรัม โดยเป็นมังคุดคัดเกรดเฉลี่ย 2,854.38 กิโลกรัม สมาชิกมากกว่าครึ่งจำหน่ายผลผลิตโดยผ่านผู้รวบรวมในพื้นที่ ราคามังคุดคัดเกรดเฉลี่ย 19.84 บาทต่อกิโลกรัม ราคามังคุดคัดเกรดเฉลี่ย 38.64 บาทต่อกิโลกรัม สมาชิกเกือบ

ทั้งหมดจำหน่ายผลผลิตมังคุดได้ในราคาสูง สมาชิกมีรายได้จากการจำหน่ายมังคุดเฉลี่ย 175,262.77 บาทต่อปี คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 13,599.79 บาทต่อไร่

1.3 การใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

1.3.1 แหล่งน้ำ สมาชิกทั้งหมดมีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่สภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของวัตถุอันตราย จุลินทรีย์ และสารอินทรีย์ที่มีพิษ สมาชิกส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับใช้ตลอดปีหรือตลอดฤดูกาล สมาชิกเกือบสามในห้ามีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง บึง และมีสมาชิกส่วนน้อยที่นำน้ำไปตรวจวิเคราะห์หาสารพิษตกค้าง

1.3.2 พื้นที่ สมาชิกทั้งหมดมีการผลิตมังคุดในพื้นที่ที่สภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนวัตถุอันตราย และจุลินทรีย์ในผลผลิต พื้นที่ผลิตมังคุดไม่เป็นแอ่งน้ำท่วมขัง ดินมีการระบายน้ำดี และอากาศถ่ายเทดี สมาชิกเกือบทั้งหมดมีการผลิตมังคุดในพื้นที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ สมาชิกสามในสี่มีการผลิตมังคุดในพื้นที่ราบสม่ำเสมอ ใกล้แหล่งน้ำสะอาด และมีสมาชิกส่วนน้อยที่มีการนำดินที่ผลิตมังคุดไปตรวจหาสารพิษตกค้าง

1.3.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร สมาชิกทั้งหมดมีการใช้สารเคมีในการผลิตมังคุดในกระบวนการผลิตตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้ และไม่ใช้วัตถุอันตรายที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้

1.3.4 การรักษาคุณภาพภายนอกผล สมาชิกทั้งหมดมีการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ และสมาชิกสามในสี่มีการสำรวจการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ

1.3.5 การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช สมาชิกทั้งหมดมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชและสมาชิกสามในสี่มีการป้องกันกำจัดเมื่อสำรวจพบความเสียหายระดับเศรษฐกิจ ผลผลิตของสมาชิกเกือบทั้งหมดไม่มีศัตรูพืชติดอยู่และหากพบศัตรูพืชติดอยู่จะคัดแยกไว้ต่างหาก

1.3.6 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว สมาชิกทั้งหมดมีการเก็บเกี่ยวมังคุดในระยะที่เหมาะสม (สายเลือด) โดยใช้วิธีที่ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพของผล ใช้วิธีการที่ไม่มีสิ่งปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค สมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการคัดแยกผลมังคุดที่มีรอยเพลี้ยไฟทำลาย ผลที่มีอายุอ่อนกว่าระยะสายเลือด ผลที่มีก้านผลไม่สมบูรณ์ ผลที่มีรอยขี้ ผลที่มีสีม่วงดำ และผลที่แตกร้าว สมาชิกเกือบครึ่งหนึ่งมีการคัดแยกผลที่มีร่องรอย

ถูกเพลิงไฟทำลายไม่เกิน 25% ของพื้นที่ผิว และสมาชิกมากกว่าสองในห้ามีการคัดแยกมังคุดที่มีอาการเนื่อแก้วเบื้องต้นโดยผู้ผลที่มีรูปทรงผิดปกติ ไม่เป็นทรงกลมแป้น

1.3.7 การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตในแปลง สมาชิกทั้งหมดมีการขนย้ายผลผลิตโดยใช้อุปกรณ์และพาหนะที่สะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยโดยมีการขนย้ายอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดรอยชำ และสมาชิกเกือบทั้งหมดมีการทำความสะอาดภาชนะบรรจุผลผลิตอย่างสม่ำเสมอ และมีสถานที่เก็บรักษาผลผลิตที่สะอาด มีอากาศถ่ายเท สามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค

1.3.8 การบันทึกข้อมูล สมาชิกเกือบทั้งหมดมีการบันทึกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรและการจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ สมาชิกสามในสี่มีการบันทึกการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการสำรวจศัตรูพืช

1.4 ระดับการใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิก โดยภาพรวมสมาชิกมีการใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สมาชิกมีการใช้ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน ได้แก่ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตในแปลง การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช การรักษาคุณภาพภายนอกผล การบันทึกข้อมูล และพื้นที่ สมาชิกมีการใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ แหล่งน้ำ การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

1.5 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิก สมาชิกมีปัญหาไม่มากนัก โดยสมาชิกประมาณหนึ่งในสี่มีปัญหาด้านพื้นที่ที่เป็นที่ดอนไม่สม่ำเสมอ และสมาชิกจำนวนไม่มากที่มีปัญหาด้านแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง และปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นที่ดอนมีหินและดินถูกรังปะปนอยู่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาทางกายภาพของพื้นที่และไม่เกี่ยวข้องกับการใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมโดยตรง สำหรับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมโดยตรงคือ สมาชิกหนึ่งในห้าไม่บันทึกข้อมูลเนื่องจากไม่มีเวลาในการบันทึก รวมทั้งแบบบันทึกมีความยุ่งยาก สมาชิกจึงไม่เข้าใจวิธีการบันทึก

1.6 ข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการใช้เกษตรวิธีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุด สมาชิกหนึ่งในห้าต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้าตรวจเยี่ยมแปลงอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คำแนะนำในการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง และสมาชิกเกือบหนึ่งในห้าต้องการให้รัฐจัดหาสารเคมีที่ราคาถูกกว่าท้องตลาดจำหน่ายให้กับสมาชิก สมาชิกหนึ่งในสิบต้องการให้รัฐจัดสร้างแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นเพื่อให้มีน้ำใช้ได้ตลอดปี

2. อภิปรายผล

จากการวิจัย การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก สมาชิกมีศักยภาพในการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุด เนื่องจากสมาชิกหนึ่งในสามจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป สมาชิกสองในสามเป็นเพศชายและมีอายุเฉลี่ย 47.39 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่เหมาะสมต่อการใช้แรงงาน อีกทั้งมีประสบการณ์ในการผลิตมังคุดเฉลี่ย 21.45 ปี ซึ่งถือว่ามีความรู้สูง และมีพื้นที่การผลิตมังคุดเฉลี่ย 13.31 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ที่ผลิตมังคุด GAP ทั้งหมด สมาชิกทั้งหมดและเกือบทั้งหมดได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตมังคุดจากการฝึกอบรม/ดูงาน จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเพื่อนบ้าน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนอกจากจะเป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุดแล้ว สมาชิกเกือบทั้งหมดยังเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เช่น กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มลูกค้า ร.ก.ส. กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มเกษตรกร ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสะดวกในการเข้าไปส่งเสริมและสมาชิกมีโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตของสมาชิก พบว่าต้นทุนโดยเฉลี่ย คือ 64,635.04 บาท/ปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่ 5,198.65 บาทโดยสมาชิกส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิต ทำให้ลดรายจ่ายในการผลิต เพราะไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ในขณะที่รายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายมังคุด คือ 175,262.77 บาท/ปี คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 13,599.79 บาท แสดงว่าสมาชิกมีกำไรจากการผลิตมังคุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดทำให้ผลผลิตมีคุณภาพและจำหน่ายได้ราคาดี เพราะในปี 2549 ราคาผลผลิตมังคุดคละเกรดโดยเฉลี่ย 19.84 บาทต่อกิโลกรัม แต่มังคุดคัดเกรดสามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าถึงสองเท่า โดยจำหน่ายได้เฉลี่ย 38.64 บาทต่อกิโลกรัม

2.2 การใช้เกษตรกรที่เหมาะสมในการผลิตมังคุดของสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยสรุปว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่สภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของวัตถุอันตราย จุลินทรีย์ และสารอินทรีย์ที่มีพิษ ปริมาณน้ำมีเพียงพอสำหรับใช้ตลอดปีหรือตลอดฤดูกาล ส่วนใหญ่มีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คลอง บึง และมีส่วนน้อยที่นำน้ำไปตรวจวิเคราะห์หาสารพิษตกค้าง เนื่องจากน้ำที่ใช้ในการผลิตมังคุดไม่มีความเสี่ยงจากการปนเปื้อนตามเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบปฏิบัติ GAP ส่วนพื้นที่ผลิตมังคุด พบว่า

สภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนวัตถุอันตราย และจุลินทรีย์ในผลผลิต ไม่เป็น
 แอ่งน้ำท่วมขัง ดินมีการระบายน้ำดี อากาศถ่ายเทดี และมีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนใหญ่มีการผลิต
 มังคุดใกล้แหล่งน้ำสะอาด และมีส่วนน้อยที่นำดินที่ผลิตมังคุดไปตรวจหาสารพิษตกค้าง เนื่องจาก
 ดินที่ใช้ในการผลิตมังคุดไม่มีความเสี่ยงจากการปนเปื้อนตามเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบปฏิบัติ

GAP

สำหรับการใช้สารเคมีในการผลิตมังคุดในกระบวนการผลิตนั้น ทั้งหมดได้ปฏิบัติตาม
 คำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้า
 อนุญาตให้ใช้ และไม่ใช้วัตถุอันตรายที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้ ซึ่ง
 จากการสัมภาษณ์พบว่า สมาชิกได้รับการอบรม/ดูงานในเรื่องการใช้สารเคมีตามระบบ GAP และ
 ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่มสมาชิก จึงนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติตาม ทำให้ผลผลิตที่ได้มี
 คุณภาพและไม่มีสารพิษตกค้าง ในการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชของสมาชิกส่วนใหญ่มีการ
 ป้องกันกำจัดเมื่อสำรวจพบว่ามีความเสี่ยงระดับเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการสำรวจการเข้าทำลาย
 ของเพลี้ยไฟ แต่มีบางส่วนที่ป้องกันกำจัดโดยไม่มีการสำรวจความเสี่ยงระดับเศรษฐกิจ
 เนื่องจากไม่มีเวลาในการสำรวจและไม่เข้าใจวิธีการสำรวจ ทำให้การปฏิบัติไม่ครบขั้นตอนตาม
 ระบบ GAP

ในขั้นตอนการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าทั้งหมดมีการเก็บเกี่ยว
 มังคุดในระยะที่เหมาะสม (สายเลือด) โดยใช้วิธีที่ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพของผล ใช้วิธีการ
 ที่ไม่มีสิ่งปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค แต่ในการคัดแยกผลมังคุดที่มีรอยเพลี้ย
 ไฟทำลาย ผลที่มีอายุอ่อนกว่าระยะสายเลือด ผลที่มีก้านผลไม่สมบูรณ์ ผลที่มีรอยข้ำ ผลที่มีสีม่วง
 ดำ ผลที่แตกร้าว ผลที่มีร่องรอยถูกเพลี้ยไฟทำลายไม่เกิน 25% ของพื้นที่ผิว และการคัดแยกมังคุด
 ที่มีอาการเนื่อแก้วเบื้องต้นโดยดูผลที่มีรูปทรงผิดปกติ ไม่เป็นทรงกลมแป้นนั้น พบว่ามีสมาชิก
 เพียงครั้งหนึ่งที่มีการคัดแยกมังคุด ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เป็นมังคุดคัดเกรด จึงจำหน่ายได้
 ราคาสูง แต่มีสมาชิกอีกเกือบครึ่งหนึ่งไม่ได้คัดแยกผลมังคุดเนื่องจากไม่มีเวลาและแรงงานเพียงพอ
 จึงจำหน่ายในลักษณะมังคุดคละเกรดให้กับผู้รับซื้อ ทั้งที่ผลผลิตมีคุณภาพดีพอสมควร หากมีการ
 คัดเกรดจะจำหน่ายได้ในราคาที่สูง อย่างไรก็ตาม สมาชิกทั้งหมดมีการขนย้ายผลผลิต โดยใช้
 อุปกรณ์และพาหนะที่สะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัย มีการขน
 ย้ายอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดรอยข้ำ และมีการทำความสะอาดภาชนะบรรจุผลผลิตอย่างสม่ำเสมอ
 รวมทั้งมีสถานที่เก็บรักษาผลผลิตที่สะอาด มีอากาศถ่ายเท สามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุ
 แปลกปลอม วัตถุอันตราย และสัตว์พาหนะนำโรค ผลการศึกษาแสดงว่าการปฏิบัติตามระบบ GAP
 มีผลต่อคุณภาพของผลผลิต หากมีการคัดแยกเกรดจะมีผลต่อการจำหน่ายผลผลิต

ในการบันทึกข้อมูล สมาชิกเกือบทั้งหมดมีการบันทึกการใช้วัตถุดิบรายทาง การเกษตรและการจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ แต่มีสมาชิกส่วนน้อยที่ไม่บันทึกการป้องกัน กำจัดศัตรูพืชและการสำรวจศัตรูพืช เนื่องจากไม่มีเวลาในการบันทึก รวมทั้งแบบบันทึกมีความ ข่งยาก และไม่เข้าใจวิธีการบันทึก ทำให้การปฏิบัติไม่ครบตามขั้นตอนในระเบียบการปฏิบัติ GAP เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ออกตรวจสอบแปลงตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสม จึงทำให้ไม่ ผ่านการตรวจรับรองของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น สมาชิกหนึ่งในห้าจึงได้เสนอแนะให้เจ้าหน้าที่เข้ามา ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คำแนะนำในการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกหนึ่งในห้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบันทึก ข้อมูล เนื่องจากไม่มีเวลาและแบบบันทึกมีความข่งยาก ดังนั้น กรมวิชาการเกษตรควรมีการ ปรับปรุงแบบบันทึกการปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมให้ง่ายสำหรับเกษตรกรนำไปปฏิบัติ โดย ออกแบบบันทึกให้เข้าใจง่ายและสะดวกในการบันทึก รวมทั้งวิธีการสำรวจตรวจนับศัตรู ไม่ควร เป็นวิชาการมากเกินไป และเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรควรตรวจสอบและอบรมเกี่ยวกับการ บันทึกข้อมูล

3.1.2 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรนำตัวอย่างน้ำและ ดินของสมาชิกในรายชื่อที่จะไปยื่นสารพิษไปตรวจวิเคราะห์ตามระเบียบปฏิบัติ GAP โดยการพิจารณาจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งการปนเปื้อนดังกล่าวอาจมีในรายชื่อที่ไม่สามารถตรวจพินิจจาก สิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรจึงควรมีการนำตัวอย่างน้ำและดินของรายอื่นๆ มาตรวจวิเคราะห์เพื่อลดความเสี่ยง

3.1.3 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกทั้งหมดมีการสำรวจการเข้าทำลายของ ศัตรูพืชและมีการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ แต่มีสมาชิกหนึ่งในห้าไม่ได้สำรวจการเข้าทำลายของเพลี้ย ไฟ ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้คุณภาพของผลผลิตลดลง และยังส่งผลต่อราคาผลผลิต ดังนั้น จึง ควรให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเพิ่มการส่งเสริมให้สมาชิกสำรวจการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ เพื่อให้ได้ ผลผลิตที่มีคุณภาพและเพิ่มรายได้

3.1.4 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ราคาผลผลิตมังคุดคัดเกรดมีราคาสูงกว่ามังคุด คณะเกรดเกือบสองเท่า ดังนั้น หน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ

ควรส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุดมีการคัดเกรดมังคุด เพื่อช่วยให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น

3.1.5 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การผลิตมังคุดตามเกษตรดีที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตมังคุดมีคุณภาพและสมาชิกสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูงกว่ามังคุดเกรดเกือบสองเท่า ดังนั้น ควรมีการขยายผลการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสม โดยส่งเสริมให้เกษตรกรทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุดนำเกษตรดีที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดของเกษตรกร เพื่อจะได้มีการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรได้ตรงตามประเด็นปัญหาต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาในด้านเศรษฐศาสตร์ เช่น การตลาด ต้นทุน ความคุ้มค่า ของการผลิตตามเกษตรดีที่เหมาะสม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตของเกษตรกร

3.2.3 ควรศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการผลิตพืชอาหารปลอดภัย (food safety) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและส่งเสริมการผลิตมังคุดของจังหวัดจันทบุรี

3.2.4 ควรศึกษาการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมังคุดในพื้นที่อื่น เพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมเกษตรดีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่แต่ละแห่งต่อไป